

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja kopsavilkums par ES-Šveices līgumiem par automātisku nodokļu informācijas apmaiņu

(Šā atzinuma pilns teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē www.edps.europa.eu)

(2015/C 289/06)

Kopsavilkums

ES ir parakstījusi vai atrodas pārrunu procesā ar Šveici, Andoru, Lihtenšteinu, Monako un Sanmarīno par divpusēju līgumu noslēgšanu, kuru mērķis ir regulēt un veicināt finanšu un nodokļu informācijas apmaiņu, tādējādi izbeidzot banku noslēpumainību saistībā ar nodokļu jautājumiem.

Balstoties uz nesen noslēgto līgumu ar Šveici ("Līgums"), EDAU ir nolēmis lūgt ES likumdevējam nākotnē ieviest datu aizsardzības garantijas, kas līdzīgas divpusējiem līgumiem par automātisku nodokļu informācijas apmaiņu.

Konteksts: G20 noteica, ka Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai (ESAO) jāizstrādā vienots globāls standarts automātiskai finanšu informācijas apmaiņai cīņai pret pārrobežu nodokļu krāpniecību un izvairīšanos no nodokļu nomaksas, nodrošinot pilnīgu nodokļu caurskatāmību un sadarbību starp nodokļu administrācijas iestādēm visā pasaulē. ESAO šādu sistēmu ieviesa 2014. gada jūlijā ("Globālais standarts").

Lai ieviestu Globālo standartu datu apmaiņā starp ES un Šveices Konfederāciju, Līgums, kas starp pusēm tika noslēgts 2015. gada 27. maijā un aizvieto iepriekšējo līgumu šajā pašā jomā, ietver vairākus noteikumus, kas regulē automātisku nodokļu informācijas apmaiņu starp attiecīgajām nodokļu iestādēm Šveicē un ES dalībvalstīs.

Šādai pieaugušai interesei par automātisku finanšu informācijas apmaiņu un cīņu pret izvairīšanos no nodokļu nomaksas nepieciešami atbilstoši datu aizsardzības principi.

Principi: EDAU uzskata, ka, neskatoties uz noteikumiem par datu aizsardzību, kas ietverti Līguma 6. pantā, pamata datu aizsardzības principi pilnībā nav ieviesti. EDAU īpaši norāda, ka turpmāk minētie principi būtu nozīmīgi:

- i) padarīt nodokļu informācijas apkopošanu un apmaiņu obligātu, lai novērstu nodokļu nemaksāšanas risku;
- ii) ierobežot datu apstrādes mērķi, lai realizētu politikas mērķus (t. i. cīņu pret izvairīšanos no nodokļu nomaksas), izslēgtu papildu datu apstrādes mērķus, neinformējot datu subjektus;
- iii) sniegt atbilstošu informāciju par datu subjektiem atbilstoši to finanšu datu apstrādes līmeņiem un mērķim, tajā skaitā par datu subjektu datu saņēmējiem;
- iv) sniegt visaptverošus drošības un datu aizsardzības standartus, saskaņā ar kuriem jāstrādā privātām un publiskām iestādēm, kas iesaistītas nodokļu informācijas apkopšanā un apmaiņā;
- v) noteikt precīzu informācijas saglabāšanas periodu, kas piemērojams apmaiņā iesaistītajai nodokļu informācijai, un apstiprināt tās dzēšanu, kad šāda informācija vairs netiek apstrādāta nolūkā novērst izvairīšanos no nodokļu nomaksas.

I. GLOBĀLĀ STANDARTA IEVIEŠANA AUTOMĀTISKAJĀ FINANŠU INFORMĀCIJAS APMAIŅĀ

1. Automātiska informācijas apmaiņa kā viens no veidiem, kā apkarot pārrobežu nodokļu krāpniecību un izvairīšanos no nodokļu nomaksas, nodrošinot pilnīgu nodokļu caurskatāmību un sadarbību starp nodokļu administrācijas iestādēm visā pasaulē, ir ļoti būtiska, un tās nozīme atzīta arī starptautiskā līmenī. G20 pilnvaroja ESAO izstrādāt vienotu globālo standartu automātiskai finanšu informācijas apmaiņai. ESAO Padome publicēja Globālo standartu 2014. gada jūlijā.

2. Lai saglabātu tirgus stabilitāti, ES ir parakstījusi līgumus ar Šveici, Andoru, Lihtenšteinu, Monako un Sanmarīno par tādu pasākumu ieviešanu, kas definēti Padomes Direktīvā 2003/48/EK (par tādu ienākumu aplikšanu ar nodokļiem, kas gūti kā procentu maksājumi par uzkrājumiem) ⁽¹⁾. Šo līgumu mērķis bija regulēt un veicināt finanšu informācijas apmaiņu, kas nepieciešama nodokļiem, starp atbildīgajām iestādēm valstīs, kas parakstījušas līgumus, tādējādi izbeidzot banku noslēpumainību saistībā ar nodokļu jautājumiem.
3. 2015. gada 27. maijā Padomes prezidents Eiropas Savienības vārdā parakstīja līguma, kas noslēgts starp Eiropas Kopieni un Šveices Konfederāciju, grozījumu protokolu, kas ietver tādu pasākumu ieviešanu, kas noteikti Direktīvā 2003/48/EK par tādu ienākumu aplikšanu ar nodokļiem, kas gūti kā procentu maksājumi par uzkrājumiem ("Līgums"). Līguma noslēgšanas apstiprināšana Eiropas Parlamentā vēl nav notikusi.
4. Lai pēc iespējas samazinātu izmaksas un administratīvo slogu gan nodokļu administrācijas iestādēm, gan komersantiem, Līguma mērķis ir pieskaņot šobrīd spēkā esošo Līgumu par uzkrājumiem ar Šveici Eiropas Savienības un starptautiskajai praksei attiecībā uz automatisku informācijas apmaiņu. Tas uzlabos nodokļu pārskatāmību Eiropā un kalpos par juridisku pamatu ESAO izstrādātā Globālā standarta ieviešanai attiecībā uz automatisku informācijas apmaiņu starp Šveici un ES.
5. Tāpēc, lai ieviestu Globālo standartu datu apmaiņā starp ES un Šveices Konfederāciju, Līgums ietver vairākus noteikumus, kas regulē automatisku nodokļu informācijas apmaiņu starp attiecīgajām nodokļu iestādēm Šveicē un dalībvalstīs.
6. Šādai pieaugušai interesei par automatisku finanšu informācijas apmaiņu un cīņu pret izvairīšanos no nodokļu nomaksas nepieciešami atbilstoši datu aizsardzības principi. Šis ir ļoti nozīmīgs aspekts, ņemot vērā, ka ESAO noteikumi par automatisku informācijas apmaiņu saskan ar principiem, kas jau ieviesti ASV tiesību aktos šajā jomā (ASV Ārvalstu kontu nodokļu atbilstības akts (FATCA)), kuros pieeja datu aizsardzības jautājumiem tomēr atšķiras ⁽²⁾.
7. Attiecībā uz personas datu aizsardzību jāievēro, ka Līguma 6. pantā ietverts konfidencialitātes un datu aizsardzības noteikums. Tāpat jāņem vērā, ka Komisija ir pieņēmusi lēmumu par atbilstību ⁽³⁾, nosakot, ka Šveicē spēkā esošās datu aizsardzības juridiskās vadlīnijas atbilst Direktīvai 95/46/EK ("Datu aizsardzības direktīva"), tādējādi atļaujot neierobežotu datu nodošanu saskaņā ar tās pašas Direktīvas 25. un 26. pantu.
8. Šajā atzinumā mēs vēlamies formulēt vairākus aspektus, kas saistīti ar Līgumā ietvertajiem datu aizsardzības principiem, lai sniegtu norādījumus par būtiskākajiem principiem, kas jāietver nākotnes divpusējos līgumos, ko slēgs ES, lai veicinātu automatisko finanšu informācijas apmaiņu.

III. SECINĀJUMS

29. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, mēs uzskatām, ka Globālā standarta ieviešana ir nepieciešama, lai cīnītos pret izvairīšanos no nodokļu nomaksas un tādējādi nodrošinātu nemainīgu darba vidi uzņēmējiem.
30. Tāpat mēs uzskatām, ka sarunu posmā Līgumā vajadzēja izdarīt vairākus labojumus, lai veiksmīgāk risinātu datu aizsardzības jautājumus. Tāpēc mēs lūdzam ES likumdevēju ieviest datu aizsardzības principus turpmākiem Līguma īstenošanas pasākumiem, kā arī nākotnes divpusējiem līgumiem, kuri tiks noslēgti ar citām valstīm šajā jomā. Tāpat jebkuram līdzīgam līgumam vai turpmākam īstenošanas pasākumam:
 - jānodrošina datu apstrādes samērīgums, nosakot, ka nodokļu informācijas apkopošana un apmaiņa ir nozīmīga, ierobežojot izvairīšanās no nodokļu nomaksas risku un ieviešot kritērijus, lai atbrīvotu zema riska kontus no paziņošanas,
 - jāierobežo datu apstrādes mērķi, lai realizētu politikas mērķus un izslēgtu papildu datu apstrādes mērķus, neinformējot datu subjektus,

⁽¹⁾ Padomes 2003. gada 3. jūnija Direktīva 2003/48/EK par tādu ienākumu aplikšanu ar nodokļiem, kas gūti kā procentu maksājumi par uzkrājumiem (OV L 157, 26.6.2003., 38. lpp.).

⁽²⁾ Ar Direktīvas 95/46/EK 29. pantu izveidotās darba grupas 2014. gada 18. septembra vēstule par ESAO kopīgu ziņošanas standartu ir pieejama http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2014/20140918_letter_on_oecd_common_reporting_standard.pdf

⁽³⁾ Komisijas 2000. gada 26. jūlija Lēmums 2000/518/EK pieejams <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1415700329280&uri=CELEX:32000D0518>

- jāsniedz atbilstoša informācija par datu subjektiem (saskaņā ar Datu aizsardzības direktīvas 10. pantu) atbilstoši to finanšu datu apstrādes līmeņiem un mērķim, tajā skaitā par datu subjektu datu saņēmējiem,
- jāsniedz visaptveroši drošības un datu aizsardzības standarti, kuri jāievēro privātām un publiskām iestādēm, kas iesaistītas nodokļu informācijas apkopošanā un apmaiņā (integrēta privātuma aizsardzība – *privacy-by-design*); jānosaka sankcijas noteikumu pārkāpuma gadījumam,
- noteikt precīzu informācijas saglabāšanas periodu, kas piemērojams apmaiņā iesaistītajai nodokļu informācijai, un apstiprināt tās dzēšanu, kad šāda informācija vairs netiek apstrādāta nolūkā novērst izvairīšanos no nodokļu nomaksas.

Briselē 2015. gada 8. jūlijā

Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājs

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI
